

Lag om erkännande och uppföljning av beslut om övervakningsåtgärder inom Europeiska unionen;

utfärdad den 25 juni 2015.

Enligt riksdagens beslut¹ föreskrivs följande.

1 kap. Allmänna bestämmelser

Lagens innehåll och tillämplighet

1 § Denna lag innehåller bestämmelser för genomförande av rådets rambeslut 2009/829/RIF om tillämpning mellan Europeiska unionens medlemsstater av principen om ömsesidigt erkännande på beslut om övervakningsåtgärder som ett alternativ till tillfälligt frihetsberövande.

2 § Om Europeiska unionen genom ett särskilt beslut har avbrutit tillämpningen av rådets rambeslut 2009/829/RIF i förhållande till en medlemsstat eller om en medlemsstat har upphört att tillämpa rambeslutet eller den nationella lagstiftning som genomför rambeslutet, gäller inte denna lag i förhållande till den staten.

Ett svenskt beslut om övervakningsåtgärder

3 § Med ett svenskt beslut om övervakningsåtgärder avses i denna lag ett beslut om att en person som är misstänkt för brott

1. förbjuds att utan tillstånd lämna anvisad vistelseort i en annan medlemsstat, eller

2. föreläggs att på vissa tider anmäla sig hos myndighet i en annan medlemsstat.

Ett förbud enligt första stycket 1 får förenas med ett föreläggande enligt första stycket 2.

Ett utländskt beslut om övervakningsåtgärder

4 § Med ett utländskt beslut om övervakningsåtgärder avses i denna lag ett verkställbart beslut, meddelat av en behörig myndighet i en annan medlemsstat i samband med ett straffrättsligt förfarande, som innebär att en person som är misstänkt för brott ska omfattas av en eller flera övervakningsåtgärder.

¹ Prop. 2014/15:116, bet. 2014/15:JuU22, rskr. 2014/15:259.

Föreskrifter om verkställigheten av denna lag

5 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela närmare föreskrifter om verkställigheten av denna lag.

2 kap. Ett svenskt beslut om övervakningsåtgärder som ska erkännas och följas upp i en annan medlemsstat**Förutsättningar för att meddela ett svenskt beslut om övervakningsåtgärder**

1 § Om någon är skäligen misstänkt för ett brott på vilket fängelse kan följa och det med hänsyn till brottets beskaffenhet, den misstänktes förhållande eller någon annan omständighet finns risk för att han eller hon avviker eller på något annat sätt undandrar sig lagföring eller straff men det i övrigt inte finns anledning att anhålla eller häkta den misstänkte, får han eller hon, om det är tillräckligt, i stället meddelas ett beslut om övervakningsåtgärder enligt 1 kap. 3 §.

Ett beslut om övervakningsåtgärder får även meddelas om det finns skäl att anhålla eller häkta någon enligt 24 kap. 1 § första stycket 2 eller 3 rättegångsbalken men det kan antas att syftet med ett sådant frihetsberövande kan tillgodoses genom ett beslut om övervakningsåtgärder.

Ett beslut om övervakningsåtgärder får meddelas endast om

1. den misstänkte är stadigvarande bosatt i eller har annan stark anknytning till en annan medlemsstat,
2. den misstänkte samtycker till att beslutet följs upp i den andra medlemsstaten,
3. skälen för åtgärden uppväger det intrång eller men i övrigt som åtgärden innebär för den misstänkte eller något annat motstående intresse, och
4. det inte är olämpligt med hänsyn till utredningen och lagföringen av brottet.

Särskilda villkor i samband med ett beslut om övervakningsåtgärder

2 § Ett beslut om övervakningsåtgärder får förenas med villkor att den misstänkte ska vara tillgänglig i sin bostad eller på sin arbetsplats på vissa tider. Det får också ställas upp andra särskilda villkor som behövs för övervakningen av den misstänkte.

Meddelande av ett beslut om övervakningsåtgärder

3 § Åklagare eller allmän domstol prövar om ett beslut om övervakningsåtgärder ska meddelas.

Vid en prövning enligt första stycket och i fråga om förfarandet efter det att ett beslut om övervakningsåtgärder har meddelats tillämpas det som föreskrivs i rättegångsbalken om reseförbud, om inte något annat följer av denna lag.

4 § När ett beslut om övervakningsåtgärder har meddelats enligt 3 § ska åtal väckas inom en månad efter det att den misstänktes skyldighet enligt 6 § första stycket inträtt, om åtal inte redan har väckts.

Rätten får medge förlängning av tiden, om framställning om det görs före tidens utgång. Den förlängda tiden får inte vara längre än vad som är nödvändigt.

Översändande av beslutet

5 § Åklagaren ska sända över ett beslut om övervakningsåtgärder till en behörig myndighet i den medlemsstat där beslutet ska erkännas och följas upp.

Skyldighet att följa ett beslut om övervakningsåtgärder

6 § Den misstänktes skyldighet att följa ett beslut om övervakningsåtgärder och särskilda villkor som meddelats enligt 2 § inträder först när han eller hon har delgetts underrättelse om att behörig myndighet i den andra staten beslutat att erkänna beslutet om övervakningsåtgärder.

Åklagaren ska ansvara för att underrättelsen delges den misstänkte.

Tillfälliga undantag från ett beslut om övervakningsåtgärder

7 § Rätten får besluta om tillfälliga undantag från ett beslut om övervakningsåtgärder eller från de särskilda villkor som har meddelats med stöd av 2 §.

Även åklagaren får besluta om tillfälliga undantag, om inte beslutet om övervakningsåtgärder har meddelats eller fastställts av rätten och åtal har väckts. Rätten får dock överlåta till åklagaren att besluta om tillfälliga undantag även i sådana fall.

Ändring av ett beslut om övervakningsåtgärder

8 § Ett beslut om övervakningsåtgärder eller de särskilda villkor som har meddelats med stöd av 2 § får ändras av rätten. Även åklagaren får besluta om ändring, om inte beslutet om övervakningsåtgärder har meddelats eller fastställts av rätten och åtal har väckts.

För den misstänktes skyldighet att följa ett beslut enligt första stycket tillämpas 6 §.

Upphävande av ett beslut om övervakningsåtgärder

9 § Ett beslut om övervakningsåtgärder ska omedelbart upphävas om

1. åtal inte har väckts i rätt tid eller förlängning av tiden inte har begärts,
2. beslutet inte erkänns eller följs upp av den andra staten, eller
3. beslutet av något annat skäl inte längre bör gälla.

Ett beslut om övervakningsåtgärder upphävs av rätten. Även åklagaren får upphäva beslutet, om inte beslutet har meddelats eller fastställts av rätten och åtal har väckts.

Överträdelse av ett beslut om övervakningsåtgärder

10 § Om den misstänkte överträder ett beslut om övervakningsåtgärder eller inte följer ett särskilt villkor enligt 2 §, ska han eller hon omedelbart anhållas eller häktas, om det inte är uppenbart att det saknas skäl för detta.

Beslut i samband med dom

11 § Om den som har meddelats ett beslut om övervakningsåtgärder döms för brottet, ska rätten pröva om beslutet ska gälla till dess domen fått laga kraft.

3 kap. Ett utländskt beslut om övervakningsåtgärder som ska erkännas och följas upp i Sverige

Skyldighet att erkänna och följa upp ett utländskt beslut om övervakningsåtgärder

1 § Ett utländskt beslut om övervakningsåtgärder som sänds över från en annan medlemsstat ska erkännas och följas upp i Sverige om förutsättningarna i 2 och 3 §§ är uppfyllda och inte annat följer av denna lag.

Allmänna förutsättningar för erkännande och uppföljning

2 § För att ett beslut om övervakningsåtgärder ska få erkännas och följas upp enligt 1 § krävs att den misstänkte

1. är stadigvarande bosatt i Sverige, eller
2. har annan stark anknytning till Sverige och det i övrigt framstår som lämpligt.

3 § För att ett beslut om övervakningsåtgärder ska få erkännas och följas upp enligt 1 § krävs det även att beslutet gäller för en viss tid och innebär en skyldighet för den misstänkte

1. att anmäla byte av bosättning till en myndighet i Sverige,
2. att inte besöka vissa ställen, orter eller fastställda områden i Sverige eller i den medlemsstat där beslutet om övervakningsåtgärder har meddelats,
3. att stanna kvar på anvisad ort, i tillämpliga fall under angivna tider,
4. att följa beslutade begränsningar av möjligheten att lämna svenskt territorium,
5. att vid bestämda tidpunkter anmäla sig hos en viss myndighet, eller
6. att undvika kontakt med vissa särskilt angivna personer som har anknytning till det påstådda brottet.

Hinder mot erkännande och uppföljning

4 § Ett beslut om övervakningsåtgärder får inte erkännas och följas upp i Sverige om

1. den gärning som beslutet avser inte motsvarar brott enligt svensk lag och det inte är fråga om en sådan gärning som finns angiven i bilagan till denna lag och för vilken det i den andra statens lagstiftning är föreskrivet en frihetsberövande påföljd i tre år eller mer,

2. det för samma gärning som beslutet avser har meddelats en dom i Sverige eller i en annan stat och domen fått laga kraft och påföljden vid en fällande dom har avtjänats, är under verkställighet eller inte längre kan verkställas enligt lagen i den stat som meddelat domen,

3. det skulle strida mot bestämmelser om immunitet och privilegier, eller

4. den gärning som beslutet avser har ägt rum innan den misstänkte fyllt 15 år.

5 § Om det med hänsyn till den misstänktes personliga förhållanden och omständigheterna i övrigt finns särskilda skäl, får ett utländskt beslut om övervakningsåtgärder, trots hinder enligt 4 §, erkännas och följas upp i Sverige.

Hur förfarandet inleds

6 § Ett utländskt beslut om övervakningsåtgärder ska sändas skriftligen till behörig åklagare. Beslutet ska åtföljas av ett intyg som är upprättat i enlighet med bilaga 1 till rådets rambeslut 2009/829/RIF.

Beslutet och intyget ska sändas över genom post, bud eller telefax eller, efter överenskommelse i det enskilda fallet, på annat sätt.

Intyget ska vara skrivet på svenska, danska, norska eller engelska eller åtföljas av en översättning till något av dessa språk.

7 § Om intyget saknas eller till form eller innehåll är så bristfälligt att det inte utan väsentlig olägenhet kan läggas till grund för prövning av frågan om erkännande och uppföljning, ska åklagaren ge den behöriga myndigheten i den andra medlemsstaten möjlighet att inom en viss tid komma in med komplettering. Detsamma gäller om beslutet om övervakningsåtgärder saknas.

Om de brister som anges i första stycket kvarstår efter den tid som angetts, får beslut fattas om att inte erkänna och följa upp beslutet om övervakningsåtgärder.

Beslut i fråga om erkännande och uppföljning

8 § Åklagare prövar om ett utländskt beslut om övervakningsåtgärder ska erkännas och följas upp i Sverige.

9 § Om det utländska beslutet om övervakningsåtgärder kan erkännas och följas upp i Sverige, ska beslut meddelas om att uppföljning ska ske (uppföljningsförklaring).

Uppföljningsförklaringen ska innehålla uppgift om

1. vilka övervakningsåtgärder enligt 3 § som ska följas upp och, i förekommande fall, om anpassning har skett med stöd av 12 §, och

2. den tid som uppföljningen ska pågå.

10 § Åklagarens beslut i fråga om erkännande och uppföljning ska meddelas senast inom fyra veckor efter det att åklagaren enligt 6 § tagit emot det utländska beslutet. Om åklagaren har begärt in komplettering enligt 7 §, ska fristen på fyra veckor börja löpa efter det att kompletteringen kommit in till åklagaren.

Åklagaren får, om det finns särskilda skäl, meddela sitt beslut vid en senare tidpunkt än vad som anges i första stycket.

11 § Åklagarens beslut i fråga om erkännande och uppföljning ska innehålla de skäl som har bestämt utgången och en upplysning om hur den misstänkte kan överklaga beslutet. Beslutet ska delges den misstänkte.

Åklagaren ska vid behov översätta beslutet och andra handlingar i ärendet till ett språk som den misstänkte förstår.

Anpassning av en övervakningsåtgärd

12 § En övervakningsåtgärd i ett utländskt beslut ska anpassas om åtgärden, helt eller delvis, är oförenlig med

1. sådana förbud, förelägganden eller villkor som kan meddelas enligt 25 kap. rättegångsbalken, eller

2. förbud enligt lagen (1988:688) om kontaktförbud eller lagen (2005:321) om tillträdesförbud vid idrottsarrangemang.

En helt oförenlig övervakningsåtgärd ska anpassas genom att den ersätts med en åtgärd som motsvarar ett förbud, föreläggande eller villkor som anges i första stycket 1. I övriga fall ska övervakningsåtgärden anpassas till en åtgärd som motsvarar ett förbud, föreläggande eller villkor som anges i första stycket 1 eller 2.

En åtgärd som har anpassats ska så långt det är möjligt motsvara övervakningsåtgärden i det utländska beslutet och får inte vara strängare än denna.

Uppföljning i Sverige

13 § En uppföljningsförklaring som beslutats enligt 9 § gäller omedelbart. Uppföljningen får påbörjas först när den misstänkte har delgetts förklaringen enligt 11 § första stycket och den behöriga myndigheten i den andra medlemsstaten har underrättats om förklaringen. Om anpassning har skett med stöd av 12 §, får uppföljningen påbörjas tidigast tio dagar efter en sådan underrättelse.

Åklagaren ansvarar för uppföljningen. Vid uppföljningen får åklagaren anlitna biträde av Polismyndigheten.

Uppföljning får inte ske genom elektronisk övervakning.

Överklagande

14 § Åklagarens beslut i fråga om erkännande och uppföljning får överklagas till tingsrätten av den misstänkte.

Överklagandet ska göras skriftligen och ges in till åklagaren inom tre veckor från den dag då den misstänkte fick del av beslutet. Ett överklagande som inte har kommit in i rätt tid ska avvisas av åklagaren. Om överklagandet har kommit in till tingsrätten inom tiden för överklagande, ska den omständigheten att överklagandet har kommit in till åklagaren först därefter inte föranleda att det avvisas. Om överklagandet inte avvisas, ska åklagaren sända det och övriga handlingar i ärendet till tingsrätten.

Behörig tingsrätt är den tingsrätt inom vars domkrets det överklagade beslutet har fattats.

15 § Rättens handläggning ska ske skyndsamt. Åklagare är motpart till den misstänkte sedan handlingarna i ärendet har överlämnats till tingsrätten.

Om rätten överväger att upphäva den uppföljningsförklaring som beslutats enligt 9 §, ska åklagaren ges tillfälle att yttra sig.

Rättens slutliga beslut i fråga om erkännande och uppföljning ska delges den misstänkte.

Vid rättens prövning gäller i övrigt lagen (1996:242) om domstolsärenden.

Förlängning av tiden för uppföljning

16 § Om den behöriga myndigheten i den andra medlemsstaten begär det, ska tiden för uppföljning förlängas. Beslut i fråga om förlängning meddelas av åklagaren. Beslutet ska delges den misstänkte.

Om den tid som angetts i uppföljningsförklaringen eller i ett beslut enligt första stycket är på väg att löpa ut, ska åklagaren begära besked från den behöriga myndigheten i den andra medlemsstaten om huruvida uppföljningen ska fortsätta.

Ändring av en uppföljningsförklaring

17 § Om den behöriga myndigheten i den andra medlemsstaten ändrar på beslutet om övervakningsåtgärder, ska uppföljningsförklaringen ändras i enlighet med den andra statens beslut, om förutsättningarna i 3 § är uppfyllda. Vid ändring av uppföljningsförklaringen ska 10–13 §§ tillämpas. Ett beslut om att ändra uppföljningsförklaringen ska innehålla uppgift om den ändring som har gjorts och, i förekommande fall, huruvida anpassning har skett med stöd av 12 §.

Beslut i fråga om ändring av en uppföljningsförklaring meddelas av åklagaren.

Åklagarens beslut i fråga om ändring av uppföljningsförklaringen får överklagas av den misstänkte. Vid överklagandet ska 14 och 15 §§ tillämpas.

Upphävande av en uppföljningsförklaring

18 § En uppföljningsförklaring ska upphävas om

1. det framkommer omständigheter som medför att beslutet om övervakningsåtgärder inte får följas upp i Sverige,

2. beslutet om övervakningsåtgärder och intyget återkallas,

3. den misstänkte inte kan påträffas i Sverige,

4. åklagaren till den andra medlemsstatens behöriga myndighet vid flera tillfällen har rapporterat om överträdelse av beslutet om övervakningsåtgärder i enlighet med bilaga 2 till rådets rambeslut 2009/829/RIF och myndigheten i den andra staten, trots begäran om detta, inte fattar något beslut eller vidtar någon annan åtgärd med anledning av rapporteringen, eller

5. det inte längre finns förutsättningar att följa upp ett beslut om övervakningsåtgärder till följd av att det i ett straffrättsligt eller något annat förfarande har vidtagits tvångsåtgärder mot den misstänkte eller till följd av att den misstänkte har påbörjat verkställigheten av en påföljd.

Beslut om upphävande av uppföljningsförklaringen meddelas av åklagaren. Beslutet ska delges den misstänkte.

Ett beslut om upphävande enligt första stycket 1 får överklagas av den misstänkte. Vid överklagandet ska 14 och 15 §§ tillämpas.

1. Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2015.

2. Lagen tillämpas inte i förhållande till en annan medlemsstat inom Europeiska unionen som inte har genomfört rådets rambeslut 2009/829/RIF om tillämpning mellan Europeiska unionens medlemsstater av principen om ömsesidigt erkännande på beslut om övervakningsåtgärder som ett alternativ till tillfälligt frihetsberövande.

På regeringens vägnar

MARGOT WALLSTRÖM

ANDERS YGEMAN
(Justitiedepartementet)

Gärningar som avses i 3 kap. 4 § första stycket 1 i lagen.

1. Deltagande i en kriminell organisation
2. Terrorism
3. Människohandel
4. Sexuellt utnyttjande av barn samt barnpornografi
5. Olaglig handel med narkotika och psykotropa ämnen
6. Olaglig handel med vapen, ammunition och sprängämnen
7. Korruption
8. Bedrägeri, inbegripet bedrägeri som riktar sig mot Europeiska gemenskapernas ekonomiska intressen enligt konventionen av den 26 juli 1995 om skydd av Europeiska gemenskapernas finansiella intressen
9. Tvätt av vinning av brott
10. Penningförfalskning, inklusive förfalskning av euron
11. IT-brottslighet
12. Miljöbrott, inbegripet olaglig handel med hotade djurarter och hotade växtarter och växtsorter
13. Hjälptill olovlig inresa och olovlig vistelse
14. Mord och grov misshandel
15. Olaglig handel med mänskliga organ och vävnader
16. Människorov, olaga frihetsberövande och tagande av gisslan
17. Rasism och främlingsfientlighet
18. Organiserad stöld eller väpnat rån
19. Olaglig handel med kulturföremål, inbegripet antikviteter och konstverk
20. Svindleri
21. Beskyddarverksamhet och utpressning
22. Förfalskning och piratkopiering
23. Förfalskning av administrativa dokument och handel med sådana förfalskningar
24. Förfalskning av betalningsmedel
25. Olaglig handel med hormonpreparat och andra tillväxsubstanter
26. Olaglig handel med nukleära eller radioaktiva ämnen
27. Handel med stulna fordon
28. Våldtäkt
29. Mordbrand
30. Brott som omfattas av den internationella brottmålsdomstolens behörighet
31. Kapning av flygplan eller fartyg
32. Sabotage

